

Анастасія Врадій

Науковий керівник: к. п. н., проф. Коберник Г.І.

ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ»

Соціальні проблеми нашої держави дедалі відчутніше формують стратегічні й тактичні орієнтири сучасної освіти. Випускник школи має гнучко адаптуватись у мінливих життєвих ситуаціях.

Важливим завданням національної школи є соціалізація особистості учня. Педагогіка виділила соціалізацію в якості окремої теоретичної проблеми в 90-х роках (Л. І. Новикова, О. В. Киричук, Х. Й. Лійметс, О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко та ін). Ученими-педагогами досліджується ряд аспектів соціалізації школярів у процесі пізнавальної діяльності (Г. І. Щукіна, М. Д. Виноградова, В. В. Котов), під час організації предметно-перетворювальної діяльності школярів (О. М. Коберник, Г. Є. Левченко, Д. О. Тхоржевський та ін.).

Що ж розуміють під цим поняттям філософи?

Філософське осмислення проблем соціалізації відбувається в усіх галузях філософування: філософській антропології, соціальній філософії культури та філософії історії, в етиці та естетиці й безпосередньо в філософії освіти та виховання. Соціалізація разом з персоналізацією є двома сходянками, які минає людство в цьому русі та завдяки яким утворюється «духовний синтез» або «диференційована єдність» (union difference) [4, с. 256]. І якщо персоналізація – це етап виникнення й вдосконалення особистості, то соціалізація – це сфера, в якій окремі свідомості й самостійності об'єднуються, підкреслюючи глибину та непередбачуваність свого «Его» [4, с. 257].

Легко побачити, що вчені безпосередньо наголошують на проблемі нерозривності психофізичного та соціального, інтелектуального та етичного, пізнавального та практичного, інтелектуального та чуттєвого аспектів людського становлення та буття. У такий спосіб французький персоналізм простежує головні вузлові етапи на шляху духовного становлення і приєднання особистості до простору спільного духовного буття людей, в якому вона тільки й може віднайти себе, стати і бути. Надзвичайної ціни набувають наголоси на духовно-творчих значеннях людських почуттів як провідниках вищого шаблю людської єдності.

Соціальне середовище, в якому формується особистість, треба розуміти не тільки як оточення, але й як систему можливостей, вимог та очікувань, яка виконує конструктивні й диригентські функції щодо цього

процесу. Мірою наростання значимості середовища для індивіда, тобто мірою наростання його причетності, включеності в середовище (соціаліз), збільшуються потужність, різноманітність і витонченість особистісно-формуючих впливів оточення на особистість [2].

Результати досліджень переконують, що на формування особистості впливають біологічні та психологічні фактори. Проте індивід є продуктом суспільства, спільної діяльності людей. Звідси риси особистості зумовлюються історичним типом суспільства (феодальне, капіталістичне, соціалістичне), її належністю до певного суспільного класу (робітники, селяни, інтелігенція), специфікою умов і змісту праці. Соціальна структура суспільства відбивається у відповідній типології особистості. Головними ознаками типології є природа суспільно-економічної формації, особливості культури суспільства [4].

Особливе місце у розв'язанні цих завдань посідає загальноосвітня школа. Нині перед національною освітою стоїть питання надзвичайної складності: в складних соціально-економічних умовах забезпечити процес успішної соціалізації її вихованців, оскільки зміст діяльності загальноосвітньої школи має відображати матеріальні і духовні цінності нашого суспільства. Основне призначення її в тому, щоб дати підростаючому поколінню основи знань, формувати духовні цінності, патріотичні погляди, виховувати освічених людей, здатних до активного відтворення соціального досвіду. Розкутість особистості учня, повага до його гідності і самостійності, звернення до витоків народного життя, творче використання в практиці роботи загальноосвітніх шкіл різних видів та форм предметно-перетворювальної діяльності – ось дієві фактори, які забезпечать соціалізацію майбутнього громадянина вільної незалежної держави, який у своїй життєдіяльності керуватиметься кращими загальнолюдськими та культурно-національними цінностями, ідеалами, переконаннями.

Соціалізація відбувається в процесі спільної життєдіяльності і спілкування в певному соціокультурному середовищі. Її продуктами виступають особистісні смисли, що визначають ставлення індивіда до світу, соціальна позиція, самосвідомість, ціннісно-сміслове ядро світогляду та інші компоненти індивідуальної свідомості, зміст яких вказує на те, що особистість бере для себе із соціального досвіду, скільки бере і як психіка їх перетворює, якого значення їм надає [1].

Перед педагогами постає завдання забезпечити нормальне, безболісне входження людини в життя суспільства, всебічний розвиток особистості учня. Виявлений загальний закон зростання активності, що розвивається до рівня активності соціальної, потребує передусім дослідження механізмів зростання активності в конкретних формах суспільної свідомості й відповідних видах людської діяльності.

Список використаних джерел:

1. Андреевкова Н. В. Проблема социализации личности / Н. В. Андреевкова – М., 1970. – 405с.
2. Лукашевич М. П. “Соціалізація”/ М. П. Лукашевич – К., 1998. – 210с.
3. Психологічний словник. – К: Вища школа, 1982. – 369с.
4. Філософія / За ред. Г. А. Заїченко, В. М. Саратовського, Кального, В. І. Даниленка. – Київ: Вища школа, 1995. – 453с.

Вікторія Ганімар

Науковий керівник: д.і.н., проф. Кривошея Ір. І.

В'ЯЧЕСЛАВ ЛИПІНСЬКИЙ: ОСНОВНІ ВІХИ ЖИТТЯ

Діяльність В'ячеслава Липинського припадає на складний період Українських національно-визвольних змагань, позначених гострою конкурентною боротьбою між різними таборами українських суспільно-політичних сил та рухів. Його творчість є потужним внеском у розвиток суспільно-політичної думки українців, яка значною мірою ґрунтується на вивченні досвіду державного будівництва в 1917–1921 роках.

Справжній системний науковий процес вивчення життя і творчості Липинського розпочався із заснуванням 1963 року у Філадельфії (штат Пенсильванія, США) з ініціативи Євгена-Михайла Зиблікевича (псевдонім К. Порохівський) Східноєвропейського дослідного інституту ім. В. К. Липинського (СЄДІ) [4].

Життя та діяльність В'ячеслава Липинського досліджували також Андрій Безсмертний-Анзіміров, Т.Осташко, Ю. Терещенко, І. Г. Передерій та ін.

В'ячеслав (Вацлав-Вікентій) Казимирович Липинський народився 17 (5) квітня 1882 р. у селі Затурці Володимиро-Волинського повіту на Волині (за даними його небожа – у Ратнові біля Луцька) у польській шляхетській римо-католицькій родині. Дитячі роки Вацлава-Вікентія минули у рідному селі, серед чудової поліської природи. Виховання, яке він отримав у родинному колі, було звичайним для дворянських польських родин того часу [5, с. 44 – 45].

Вячеслав Липинський вчився в гімназіях в Житомирі, Луцьку і Києві. Скінчивши Першу Київську гімназію, служив у російському війську, в Драгунському Рижському полку, стаціонаванім тоді в Кремянці. Вийшовши з війська, вступив до Краківського Університету, де студіював спочатку агрономію, а потім, на філософському факультеті, історію. Історичні і